

Timo Honkala Jyrki Jokinen

Töitä ja kunnallispolitiikkaa viiden ylipormestarin aikana

Kaupunkineuvos Timo Honkalan elämäkerta

Timo Honkala ja Jyrki Jokinen

**Töitä ja kunnallispolitiikkaa viiden
ylipormestarin aikana**

Kaupunkineuvos Timo Honkalan elämäkerta

Kansikuva: Helsingin kaupungintalo. Timo Honkala 2025

Timo Honkalan aikaisempia teoksia:

Tanssin kutsu. Nuoruuden tanssimuistoja Koski TL.:stä ja Hesasta, niin tanssipaikeista kuin tanssikulttuuristakin vv.1950-1960-luvuilta. v. 2014

Armeijan harmaissa Turussa ja Säkylässä. Muisteloita armeija-ajalta Porin Pstkr-yhmyrinä vv. 1965–1966. v. 2015

100 vuotta stadin jortsuja ja tanssimuistoja vv.1950–1970. Historian kertomaa ja tanssimuistoja vv. 1950–70. v. 2017

Unohtuneet tanssipaikeat – pysyvät muistot. Nuoruuden tanssimuistoja ja tietoa tanssipaikeista. v. 2019

Väinö Korpelan jatkosota. Hevos- ja partiomiehenä Rukajärvellä ja Muurmannin radalla. v. 2020

Keltainen valo Stadin yössä. Historiatietoja ja nuoren taksarin muisteloita Stadin taksista 1960- ja 1970-luvuilla. V. 2021

© 2026 Timo Honkala.

Kustantaja: BoD · Book on Demand, Mannerheimintie 12 B,

00100 Helsinki bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,

22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8858-5

SISÄLLYSLUETTELO

1. SUKUJUURET TURUN JA PORIN LÄÄNIN KOSKELLA.....	7
2. MUNKKINIEMEN JA ALPPILAN KOULUISSA.....	20
3 ARMEIJAN HARMAISSA TURUSSA JA SÄKYLÄSSÄ.....	31
4. VALTIOTIETEEN OPINNOISSA TUTKINTO TÄRKEIN	35
5. PITKÄAIKAINEN TYÖPAIKKA: HELSINGIN KAUPPAKAMARI	41
6. POLIITTINEN URA KAUPUNKISUUNNITELUSSA.....	72
7. SATTUMALTA SEUTUKAAVAJOHTAJAKSI	107
8. TULOKSEKASTA VAALIKAMPANJOHTAJA	124
9. KAUPUNGINVALTUUSTOSSA	152
9.1 VALTUUSTON TYÖSKENTELYSTÄ	152
9.2 VALTUUTETTUNA 1981 ALKAEN	168
9.3 METRON SOTKUT	182
9.4 RYHMÄN JOHDOSSA JA KAUPUNGINHALLITUKSESSA	212
10. APULAISKAUPUNGINJOHTAJA	350
10.1 VALINTAPROSESSI JA SUUNTAVIIVAT TYÖHÖN	350
10.2 1995 – ORGANISAATIOKYSYMYKSIÄ JA KAUPUNGINJOHTAJAPAIKKOJEN NEUVOTTELUJA	411
10.4 1998 – SOTE-KOMITEA, HYKS, PUERTO-TYÖRYHMÄ	451
10.2 UUSIA ORGANISAATIOITA JA TYÖTAPOJA 1999	465
11. HELSINKI 450 JA VALTUUSTO 125 VUOTTA	478
12. ELÄKKEELLE LÄHTÖ JA ELÄKEVUODEAT	551

JOHDANTO

Kasvatus- ja valtiotieteiden tohtori Jyrki Jokinen oli Snellman säätiön aloitteesta kirjoittanut elämäkertakirjan kokoomuksen sodan jälkeisen ajan pitkäaikaisesta puoluesihteeristä isästäni Niilo Honkalasta. Keskustellessamme Jokisen kirjasta Kansallissäätiön hallituksen puheenjohtajan, kauppaneuvos Pentti Kivisen kanssa, hän totesi, että ehkä meidänkin pitäisi muistelmat kirjoittaa; olemme sentään olleet aika monessa mukana Helsingin kunnallispolitiikassa.

Jyrki Jokinen kirjoittikin myöhemmin kauppaneuvos Pentti Kivisestä elämäkertakirjan “Kauppaa, Messuja, Poliitiikkaa” (2020). Se sai minut ajattelemaan, että pitäisiköhän minunkin nyt sitten ruveta tekemään niitä muistelmia, joista Pentti Kivisen kanssa puhuttiin. Asia hautui mielessäni jonkin aikaa, ja kun tapasin professori Martti Häikiön, hän kysyi, ”Timppa onko sinulla menossa jotakin kirjaprojektia”? Tähän vastasin, että kieltämättä mietin vähän poliitiikka-aikaisten muistelusten kirjoittamista. Siihen Martti totesi, *“että sehän olisi hyvä aihe, josta ei juurikaan ole kirjoitettu. Voisit kertoa esimerkiksi ryhmien välisistä neuvotteluista, ryhmien toiminnasta sekä Helsingin kaupungin kunnallispoliittisesta elämästä noina vuosina. Tarkoista päätöksistä kiinnostuneet löytävät ne kaupunginarkistosta”*.

Jyrki otti sitten sattumalta yhteyttä kevättalvella 2023 ja esitti, että hän voisi kirjoittaa myös minusta henkilöhistorian. Niinpä sitten vastasin hänelle, että voisimme tehdä yhdessä tämän kirjan siten, että hän vastaa kirjan kontekstista eri luvuissa, vaaleista ja vaalikampanjoista sekä haastattelujeni perusteella kirjoittamisesta sekä oikoluvusta. Minä puolestani omien lähteitteni avulla kertoisin ja kirjoittaisin sekä omasta tyourastani, että Helsingin kunnallispolitiikasta yleensä, koska näistä puolueen sisäisistä asioista ja ryhmien välisistä keskusteluista ei juuri dokumentteja löydy.

Helsingin Sanomien skannatut vanhat lehdet –hs.aikakone.fi - osoittautuivat myös oivaksi tietojen lähteeksi, sillä lehden korkeatasoinen kunnallistoimitus raportoi varsin seikkaperäisesti kaupungin keskeisten lautakuntien, kaupunginhallituksen ja valtuuston kokouksista sekä tehdyistä päätöksistä. Hesarin uutisia on haettu myös Tampereen Metso-kirjaston mikrofilmikoneen avulla.

Itse en ole varsinaista päiväkirjaa noista ajoista pitänyt, mutta olen säilyttänyt kaikki kalenterini, joissa on erilaisia kokouksia ja neuvotteluja sekä niiden päivämäärät. Ajoittain olen kirjoittanut politiikan ajankohtaisimmista asioista kesämökkilläni pitämäni mökkikirjaan. Monet valokuvat auttavat myös palauttamaan mieliin asioita. Näistä poimittujen tietojen ja oman muistini avulla olen sitten omaa osuuttani tehnyt. Ihmisten muistikuvat asioista ymmärrettävästi vaihtelevat - ja myös mielipiteet monista hyvinkin erilaisista asioista. Lisäksi kirjassa on poliitikkojen keskinäistä asioiden spekulointia ja huhupuheita, joihin kannattaa suhtautua tietyin varauksin. Toisaalta ne ovat olleet kuitenkin sen aikakauden todellisuutta. Ne on tähän kirjaan kirjoitettu siten, kuin minä ne muistan ja olen tulkinnut. Teos on kirjoitettu lähinnä sukulais- ja muuta lähipiiriäni ajatellen, mutta ehkä jotkut vielä hengissä olevat samaan aikaan kunnallispolitiikassa mukana olleetkin saattavat kiinnostua kirjasta.

Liian muisteluinnostukseni vuoksi kirjaan on tullut monen mielestä varmasti liikaa sivuja, mutta en ole niitä kuitenkaan vähentänyt. Historiaa kaikki, vaikka toki monin paikoin varsin yksityiskohtaista. Eri koneilla kirjoitettuna teksteissä on vaihtelua kirjasimissa ja riviväleissä ym. ja itse tehty taittokin on puutteellista. Mutta tämänhän onkin omakustannekirja! Myös osa kuvista on huonolaatuisia, mutta olen ne hyväksynyt mukaan, jos niistä näkee, mitä niillä yritetään kertoa. Jos kuvassa ei ole omistaja tms. tietoja, niin kuvat ovat arkistostani. Kannattaakin kirjan esteettisen puolen sijasta keskittyä kirjan sisältöön!

Kiitän erityisesti vaimoani Eijaa, joka on suhtautunut pitkämielisesti siihen, että olen uudessa, aikaisempaa asuntoamme huomattavasti pienemmässä senioritalon asunnossa, valloittanut lähdemateriaalillani ja tietokoneillani olohuoneen ruokapöydän ympäristöineen. Poikaani "Digi Lauria" kiitän välttämättömästä tietokoneavusta pitkässä projektissa. Jyrkiä kiitän hyvästä ja pitkäpinnaisesta yhteistyöstä kirjan teossa.

Timo Honkala

Elämäkerran työnjako on mennyt niin, että allekirjoittanut on vastannut koko kirjan oikoluvusta sekä Timo Honkalan omien teosten, muun aineiston ja hänen haastattelujensa perusteella luvuista 1-8,10 sekä luvun 11 alkuosasta. Poliitikka- sekä apulaiskaupunginjohtajaluvuissa tärkein lähde on Timo Honkalalla itsellään ollut ns. "mökkipäiväkirja", jossa on hyvin yksityiskohtaiset muistiinpanot. Tekstissä on käytetty sekä preesensia – suoraan päiväkirjasta – että mennyttä aikamuotoa, jolloin on kyse Timo Honkalan sekä mökkikirjasta että omasta muistelosta, miten asiat menivät.

Yhteistyö Timpan kanssa sujui pitkän, noin kaksi ja puoli vuotta kestäneen kirjoitusprosessin aikana erinomaisesti. Samalla opin itsekin paljon kuntapoliitikon ajoittain raskaasta, vaikka varmaan myös mielenkiintoisesta luottamustehtävästä. Timpalla oli selvästi taustalla myös vahvaa nostetta nousujohteiseen uraansa tällä saralla. Mitä ilmeisimmin tämä pitkä kausi oli edellytyksenä sitten lopulta valintaan virkamieheksi, Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtajaksi.

Jyrki Jokinen

1. SUKUJUURET TURUN JA PORIN LÄÄNIN KOSKELLA

Timo Honkalan sukujuuret ovat jo 1600-luvulta Turun ja Porin läänin Koskella, sillä hänen isoäitinsä Idan (os. Pyhkö) isä Antti Pyhkö oli ollut ratsutilallinen pitäjässä. Tämän kuoltua tila oli perikunnan omistuksessa. Ida meni naimisiin tilan renkipojan Nikolai Rautellin kanssa, joka oli siinä vaiheessa jo käynyt Långsjön kartanon maamieskoulun erinomaisin arvosanoin. Niinpä hänestä tulikin Jokioisten kartanon erään sivutilan pehtori. Vaikka asema Suomen suurimman kartanon sivutilan hoitajana oli arvostettu, niin Ida-vaimo houkutteli miestänsä ostamaan Koskella huutokaupassa olleesta Idan kotitalon Pyhkön lohkotusta tilasta kolmasosan, jonka nimi oli Honkala. Vuonna 1916 Rautellit muuttivat myös nimensä tilan mukaan Honkalaksi.¹

Timo Honkalan vanhemmat olivat Niilo Honkala (s. 1906) ja hänen vaimonsa Vuokko (os. Mikola, s.1913). Myös Vuokon isä August oli talollinen Koskella. Niilon ja Vuokon häitä vietettiin Vuokon kotitilalla Hongiston Pohjolassa elokuussa 1938. Oma koti perustettiin kuitenkin Helsingin seudulle osoite Munkkiniemen Puistotie 2. Niilo oli nimittäin oltuaan vv. 1937-38 Lahden ensimmäisten hiihdon maailmanmestaruuskisojen pääsihteerinä, saanut tämän jälkeen työpaikan Helsingistä Suomen Matkat ry:ssä, jossa valmistauduttiin kovalla kiireellä vuoden 1940 Helsingin Olympialaisiin. Ensimmäinen lapsi Pertti (1941) sekä Timo (1943) ja Risto (1945) syntyivät sodan aikana Koskella, Kari (1947) ja Marja-Liisa, ”Tytti” (1950) jo Helsingissä. Yhteys Koskelle vuosikymmenten mittaan on ollut Timpalle ja hänen perheelleen hyvin konkreettinen juttu.

¹ Niilo Honkala. Jokinen 2013

5.8.1943 syntynyt Timo poika ja Vuokko-äiti.

Timppa muutti Helsinkiin vain kolmevuotiaana marraskuussa 1946 ja kotiutuminen pääkaupunkiin sujui ongelmitta. Koko perhekin koki asian näin. Olihan vanhemmilla ollut siellä asunto jo ennen sotia. Niinpä Timo Honkalasta tuli sujuvasti ”stadilainen”.

Helsinki oli jo 1940-luvulla Suomessa suurkaupunki, joka kasvoi jatkuvasti. Kun 1900-luvun alussa oli asukkaita vajaa 100 000, oli kaupungissa 1940-luvun lopulla asukkaita jo noin 300 000. Puolen miljoonan asukkaan rajapyykki ylitettiin vuoden 1980 paikkeilla.² Suurin alueellinen laajentuminen tapahtui vuonna 1946, kun vähän aikaa itsenäisinä kuntina olleet Huopalahti, Haaga, Oulunkylä ja Kulosaari liitettiin takaisin Helsingin kaupunginosiksi. Helsinki sai kerralla 51 000 uutta asukasta. Myöhemmin pääkaupunkiin liitettiin myös osia Helsingin maalaiskunnasta ja Vuosaari.³

² Ks. Helsingin väestö, Wikipedia

³ Sama

”Asuinpaikkamme oli Mannerheimintie 134 Meilahden kaupunginosassa. Asunto oli vakuutusyhtiö Pohjolan omistama, jossa ennen asui majuri Paatero, yksi Helsingin menestyksellisen ilmapuolustuksen luoja. Hän siirtyi puolestaan Turkuun meidän entiseen asuntoomme aloittaessaan Turun kokoomuksen toiminnanjohtajana. Koska kansanedustajalla ei ollut varmuutta uudelleen valinnasta, vuokra-asuminen sopi meille hyvin. Meilahden aluetta voitiin silloisissa oloissa pitää sodanjälkeisessä Helsingissä kohtuullisen keskiluokkaisen; väkeä oli kaikista yhteiskuntaluokista.

Ylläkuva Timon perheestä jouluna 1951.

Talomme oli 1-rappuinen kuusikerroksinen asuintalo, jossa oli sekä vakuutusyhtiön vuokrahoneistoja että erikokoisia omistusasuntoja.” Piha oli pieni ja betoninen, jonka alla oli alun perin ollut autotalliksi tarkoitettu tila. Pihan varustuksiin ei kuulunut minkäänlaisia leikkivälineitä, ei hiekkalaatikkoa eikä muutakaan, vain puinen roskalaatikko. Rotat olivat hyvin kiinnostuneita tästä laatikosta. Halkopinojen koloissa oli niille piilopaikkoja.

Seuraavassa Honkala kuvaa laatimassaan muistiossa käytännön elämää 1940-luvun lopun lasten pieniä iloja: *“Isompien poikien huvina pimeinä syysiltoina olikin yrittää ammuskella ilmakiväärillä taskulampun valossa näitä otuksia. Ainoa ilo pihalla, joka oli talonpuolesta lapsille järjestetty, oli jo talon rakennusvaiheessa pihan betonipintaan tehdyt kaksi hyppy-ruudukkoa, joista käytettiin nimeä barbi, eli hypättiin barbia.”*

Nämä pihaleikit ja pelit ovat olleet ilmeisesti Helsingin kerrostaloissa jo historiallinen perinne, sillä niitä kuvaa myös Väinö Tanner kirjassaan ”Näin Helsingin kasvavan”.⁴ Suurissa kerrostaloissa ei mukavuuksia 1940-luvun Suomessa aina ollut, mutta Honkalan asuintalossa oli kuitenkin keskuslämmitys, mikä tarkoitti aluksi halkoja, jotka varastoitettiin pihalle. Halkojen kannossa tarvittiin talon poikiakin. Tämä ei ollut vastenmielistä hommaa, kun pojilla oli suuri toiminnantarve. Polttoainepula merkitsi lämpimän veden säännöstelyä. Niinpä kylpyammevuorot olivat - silloin kun niitä sai - alkuaikoina vain keran tai kaksi viikossa muutaman tunnin ajan. Kun taloissa ei yleensä ollut saunaa, käytiin yleisessä saunassa lähikorttelissa, joko Mannerheimintielle tai Pihlajatielle. Yksi isän suosikkisauna oli Saunaseuran jäsenten rantasauna Humallahdessa Yhtenä saunapaikkana oli Yrjönkadun uimahalli, jonne usein mentiin Pertin kanssa koulusta suoraan isän työpaikalle puoluetoimistoon Mannerheimintie 6:een. Tästä tulikin itselleni myöhemmin perinne, joka jatkui kauppakamariajan. *”Lounasuinnit keskiviikkoisin ja perjantaisin olivat hyvää vaihtelua politiikan vastapainona”*, muistelee Timppa.

Yhteisöllisyyttä syntyi lähinnä vain oman asuintalon ihmisten kanssa. Sen ajan pienissä kivijalkakaupoissa käytiin naapuritalojen ihmisten kanssa, mutta eipä juuri edes hyvänpäivän tutuiksi tultu. Sen sijaan näin oli muutamien kauppiaiden sekä talonmiesten kohdalla. Talonmiesten kanssa saattoi tulla kylläkin joskus kannausta, kun taloissa oli paljon lapsia, jotka menivät joskus sopimattomiin paikkoihin. Kun perheessä oli vuoteen 1950 mennessä vanhempien lisäksi jo edellä mainitut viisi lasta, neljä poikaa ja yksi tyttö, merkitsi se sitä, että 120 neliön asunnossakaan ei kaikille ollut omaa makuuhuonetta, vaan myös olohuone toimi nukkumapaikkana sekä Niilo-isän työhuoneena. Juuri pienten lasten vuoksi Honkalan perheeseen palkattiin kotiapulainen pari vuotta sodan jälkeen. Ensimmäisen kanssa kävi kuitenkin erikoisesti, sillä kyseinen kotiapulainen oli nähty Valvontakomission käytössä olleen Torni-hotellin läheisyydessä. Heräsi epäily,

⁴ Tanner 1966, 92-93

oliko työllä kenties joitakin yhteyksiä henkilökuntaan kuuluvien kanssa. Varmuuden vuoksi katsottiin parhaimmaksi lopettaa työsuhde.

Talossamme asuvasta, noin vuoden vanhemmasta Kari Viitalasta tuli heti muuttomme jälkeen paras kaverini, jonka kanssa useimmiten tehtiin yhdessä kaikkea. Alla kuvassa Timppa vas. ja Kari Viitala

Niinpä keväällä 1954 Karilla syntyi ajatus, että olisi kiva, jos Timppa tulisi kesäkaveriksi heidän Kustavin mökilleen. Puhuimme molemmat asiasta vanhemmillemme ja he neuvottelivat asiasta keskenään ja niinpä vietin sitten tämän kesän heidän mökillään. Viitalan perhe oli innokasta purjehdusporukkaa heidän 11 metrisellä A-veneellään. Niinpä Timpastakin tehtiin merimies kesän erilaisilla purjehduksilla, vaikka Timppa ei aikaisemmin ollut purjehtinut.

Purjehduksella sattui kerran dramatiikkaakin. Timppa sai näet käsiinsä vuosien päästä ystävänsä, Karin vanhemman veljen Olavin vaimon Riitan miehelleen 1.8.1954 kirjoittaman kirjeen, jossa hän selosti sinä kesänä tehtyä Tukholman purjehdusta ja sen paluumatkan tapahtumia. Timpan mukaan hän ei ollut ennen tätä ollut purjeveneessä. Mutta nyt, heinäkuussa 1954, lähdettiin ystäväperheen 11 metriä pitkällä A-veneellään Tukholmaan. Karin vanhempi veli oli siellä kesätöissä ja vaimo halusi päästä miestänsä tapaamaan ja samalla koko Kustavin Ahtolan kesämökkiporukalle tulisi lomamatka. Alla: A-vene Tuulivei IV

Riitta Viitalan kirje miehelleen kertoo: ”Lähdimme aamulla Ruotsin puolelta Furusundista kohti Maarianhaminaa. Loistotuuli kuljetti meitä hienosti ja me tulimme jo kovin mahtaviksi; että ennätysvauhtia mennään. Isä-Lauri lupasi jo leivoskahvit ennätyksestä. Lähestyttiin hyvää kyytiä Maarianhaminan luona olevan majakkasaaren karikkoisia vesiä ja jyrkkiä rantakallioita. Ja tiedätkös mitä silloin tapahtui? Sinun isällesi jäi peräsin käteen eli meni siis juuresta poikki ja karit olivat aivan vieressämme. No voit arvata mikä huiske siinä syntyi, kun isäsi joutui juoksemaan kannelle laskemaan purjeita, kun vene keinui pienen kelkkamäen kokoisilla mainingeilla ohjaukskyvyttömänä. Me muut huidoimme luotsiasemalle ja huusimme apua. Lopulta näimme siellä liikettä ja rauhoituimme jonkin verran. Ja et varmaan arvaisi mikä ratkaisevasti vaikutti siihen, ettemme ajautuneet suin päin karikoille. Se oli pieni veljesi Kari (12 vuotta). Hänen koko mielenkiintonsa keskittyi siihen pieneen peräsimen tynkään ja hän kiljui Timolle, että ´anna mulle joku piikki´. Timo (11 vuotta) raukka penkoi takalaatikkoa ja ojensi ensimmäisen esineen, joka käteen sattui ja se oli jakoavain. Ja täytyy sanoa, että sokeakin

kana löytää joskus jyvän, sillä se sopi kuin valettu tarkoitukseen. Pieni veljesi alkoi hampaat irvessä pitää sillä perää ja vene alkoi jonkin verran totella. Vihdoin tuli saaren takaa merivartiolaisten vene, joka hinasi meidät luotsiaseman satamaan saaren toiselle puolelle. Heitä oli kolme miestä. Me rauhoituimme sitten siellä satamassa ja jäimme yöksi, sillä tuuli yltyi edelleen. Vasta tuolloin oikeastaan huomasimme, että kellään ei ollut sen aikaisia pelastusliivejä eli säkkikankaisia korkkiliivejä päällään. Niin kova touhu siinä oli. Liivit olisi ilmeisesti löytynyt jostakin kajuutasta. Miehet tekivät meille rautaputkesta tilapäisen tukevan peräsimen. Seuraavana päivänä jatkoimme matkaa Maarianhaminaan.”

Vene oli ajautumassa kuvan oikean reunan kallioita vasten. Kuvassa vasemmalla näkyy luotsiasema. Kuva otettu 10.2.2026.

Honkalan perheen kotielämää sääteli suuressa määrin kansanedustajapuoluesihteerin⁵ hyvin epäsäännöllinen työ, joka edellytti usein myös viikonvaihteissa kotoa poissaoloa, käyntejä puolueen kentän eri tilaisuuksissa. Vastapainona monille menoilleen isä kuitenkin silloin tällöin aina sunnuntaisin keräsi perheen vanhimmat lapset tai myöhemmin osan lapsista yhteen äidin jäädessä kotiin, ja sitten lähdettiin erilaisiin mielenkiintoisiin käyntikohteisiin, kuten VR:n Rautatiemuseoon, Korkeasaareen, Eläintieteelliseen museoon tai ajamaan ratikalla. Kerran mentiin junalla Turun suuntaan. Porkkalan alueen läpi mentäessä junan ikkunat peitettiin valvontakomission määräysten mukaisesti, jotta

⁵ Niilo Honkala oli puoluesihteerinä vuosina 1945-1955 ja kansanedustajana 1945-1958. Ks. tarkemmin Jokinen 2013

alueen "suuria sotasalaisuuksia" ei voitaisi näin junan ikkunasta vakoilla. Muistot tästä jäivät pysyvästi mieleen.

Vanhimmat lapset osallistuivat vartuttuaan jonkin verran kotitöihin – tiskausta lukuun ottamatta, josta huolehti äiti Vuokko. Myöskään ruoanlaitossa lapset eivät olleet mukana. Niilon kohdalla kotitaloustyöt jäivät omien kenkien plankkaukseen, mutta sen sijaan hän jo omassa kodissaan erilaisiin käytännön töihin tottuneena, teki tarvittavia pieniä korjauksia. Lapset taas kävivät kaupassa, tamppasivat mattoja sekä veivät pyykkejä narulle äidin apuna.

Kansanedustajan työ ei ollut vielä kokopäiväinen, mutta aikaa sekin vei. Ajankäytön ongelmia lisäsivät myös tuon aikaiset hankalat kulkuyhteydet, kun omaa autoa ei ollut käytössä. Niinpä kotielämän sujuvuudesta vastasi lähes kokonaan Vuokko-äiti. Tämä johti sitten siihen, että vanhemmille pojille, Pertille ja Timolle, oli annettava omaa vastuuta menemisistään, kun äiti ei perään ehtinyt katsoa. Timppa kävikin usein kavereiden kanssa Lapinmäen notkossa vesileikeissä ja kaverinsa Kari Viitalan kanssa keskikaupungilla, usein aina ”Stokkaa” myöten, jossa käytiin katsomassa kultakala-allasta ja leikkikaluja.

Kun vuoden 1947 jälkeen perheessä oli jo neljä pientä poikaa, eikä kotiapulaista vielä ollut, järjestettiin heille äidin töitä helpottamaan kerhotoimintaa. Timo Honkala kertoo:

”Ensimmäisenä kerhokokeiluna lienee ollut se, että olisimme vanhimman veljeni kanssa alkaneet käymään ranskalaista leikkikoulua, joka muistikuvieni mukaansilloin sijaitsi jossakin Eduskuntatalon takana olevissa kortteleissa. Ajatus lienee perustunut siihen, että läheisestä talosta tätä kerhoa käyvä tyttö olisi meidät sinne vienyt. Tämä kerhohomma loppui kylläkin varsin lyhyeen omien muistikuvieni mukaan lähinnä siksi, että emme sittenkään sopeutuneet tähän ranskankieliseen ympäristöön ja siksi vastustimme tätä hommaa varsin pontevasti. Kun kommunikointi vieraskielisten lasten kanssa ei onnistunut, kehittyi turhia riitoja ja ilmeisesti rauhattomuutta kerhossa.”

Urheilumahdollisuuksia oli lähistöllä runsaasti. Suosituimmaksi nousi pesäpallon ohella koripallo, jota pelattiin pääasiassa ainoalla ulkokoripallon mahdollistavalla Suomen Naisten huoltosäätiön vuokratalon – ns. Naistentalo - isolla pihalla. Timo Honkala aloitti läpi elämän kestäneen *hiihtoharrastuksen* hyvin nuorena. Hiihtämään lähdettiin

Keskuspuistoon, Laakson alueelle tai Maunulaan. Näillä paikoilla voi myös lasketella. Kansanhihtoihin osallistuttiin joka talvi. Myös isä-Niilo hiihti poikien kanssa aina silloin, kun kiireiltään ehti. Hiihto oli tuolloin hyvin yleistä; lumitalvina mentiin kouluun usein sukilla. Vanhempana Timpasta kehittyi hyvin aktiivinen *kuntouimari* uimahalleissa, varsinkin Mäkelänrinteen uintikeskus tuli hyvin tutuksi. Siellä käydään edelleen.

Luistelu oli tietysti myös talvella suosittu laji, ja siitä mieluisin oli ”luiro”, toisten luisteilijoiden kiinniotto kentän keskellä olleiden kiinniottajien toimesta. Sitä harrastettiin useimmiten Valpurintien luistinradalla tai Ruskeasuon jäädytetyllä kentällä. Parasta luistelu oli jo murrosikäisten nuorten mielestä valojen jo sammuttua kello yhdeksän jälkeen! Ehkä hauskinta oli lajiin kuuluva ”kiinniotto”, mikä mahdollisti sen kohdistuvan erityisesti niihin tyttöihin, joihin pojat olivat vähän ”pihkassa”! Kolmantena talviharrastuksena oli kelkkailu Kuusitien ja Pihlajatie alapuolella olevassa rinteessä, ns. Koiranhäntämässä. Maasto sopi erinomaisesti ”ratti- ja mahakelkkailuun”.

Huolimatta kaupunginosan suuresta asukasmäärästä meni 1950-luvulle saakka, ennen kuin lapsille ja nuorisolle saatiin kunnolliset kerhotilat Meilahden uuden kirkon yhteyteen. Tilaisuus käytettiin hyväksi.

Orientoitumista politiikkaan jo nuorena

Timo Honkala kotona oli politiikka luonnollisesti isän ammatin vuoksi usein läsnä eri tavoin. Toisaalta Timpan itsensä mukaan hän ei vanhempiensa juuri kuullut puhuvan politiikkaa. Kotiin tuli kuitenkin kaikkien eri puolueiden pää-äänenkannattajat ja lisäksi monien eri järjestöjen lähettämiä aikakauslehtiä suuri määrä. Timo Honkala itse tunnustaakin, että nuo kiinnostivat jo nuorena enemmän kuin koulukirjat! Oli luonnollista, että näin kasvettiin ikään kuin politiikan maailmaan sisään.

Politiikan esillä oloa Niilo Honkalan perheessä ei varmaan voinut millään välttää siitäkään syystä, että kokoomuspuolueessa oli 1950-luvun puolen välin paikkeilla sisäisiä ristiriitoja⁶,

⁶ Ks. Jokinen 2013, 123-144

joiden keskellä puoluesihteerinä Honkala joutui elämään. Timo Honkala kuvaa kehitystä näin, käytäntöäkin jo oli:⁷

”Vasemmistolaiset sanovat usein, että he ovat aloittaneet puolueiden työväentalon lippujen myyjinä. Minä puolestani aloin puolueiden 11-vuotiaana jakamalla kokoomuksen vaali-lehtisiä vuoden 1954 kansanedustajavaaleissa Helsingin Meilahdessa ja Ruskeasuolla. Vuoden 1956 presidentinvaaleissa vaaliesitteiden jako oli jo sitten isoa puuhaa, jota tehtiin ehdokkaiden maksamaa pientä korvausta vastaan, ja johon olin värvännyt myös kaverini Kari Viitalan.”

Suosittu vaalimainos; sen kääntöpuolella oli vuoden 1956 kalenteri

Timpan ensimmäinen muistikuvansa poliittisesta tilaisuudesta liittyikin juuri näiden presidentinvaalien Helsingin pääjuhlaan Messuhallissa, missä hän oli Pertti-veljensä kanssa ja kamassa ohjelmia hallin ulkopuolella. Kun oli vielä talvi, piti mennä sisäpuolelle lämmittelemään ja uteliaina katsomaan tapahtumaa. Mieleen jäi yksi puheenvuoro:⁸

⁷ Timo Honkalan muistio 1991: Varhainen poliittinen toiminta. Timo Honkalan arkisto.

⁸ Sama

Kirjan alussa kuvataan kirjoittajan ensimmäisen työpaikan Helsingin Kauppakamarin toimintaa ja samoin lyhyttä työuraa Helsingin seutukaavaliiton seutukaavajohtajana mm. Vuosaaren sataman kaavoituksen aikoihin. Kirjoittajan poliittista toimintaa kirjassa kuvataan erityisesti Helsingin kunnalliselämän kautta ja kunnallisvaaleja vuosina 1980, 1984, 1988 ja presidentinvaalia 1988. Myös kaupunkisuunnittelun kiintoisia kaavojen valmisteluja Ja miten Kekkonen kadun nimeäminen aluksi ei edennyt kaupunkisuunnittelulautakunnassa v. 1980. Kirjassa kuvataan Helsingin kaupunginvaltuuston poliittisia neuvotteluja ja valtuustoryhmien toimintaa ja koko valtuuston toimintatapoja. Kirjan loppuosassa kuvataan sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtajan ja myös muun kaupunginjohtajan toimintaa. Erityisesti seurataan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen organisaatioiden muuoksia 1990-luvulla . Myös 1990- luvun laman vaikutuksia näiden sektoreiden toimintaan. Myös 2000- luvun alun valtionapujen dramaattista vähentämistä Helsingiltä ja sen seurauksia kuvataan. Lastenlinnan sairaalan liittäminen HYKSiin kuvataan samoin kuin HUSin perustamiseen liittyvät keskeiset vaiheet. Myös kirjoittajan muita yhteiskunnallisia tehtäviä kuvataan